

Aile – Bebek Bağlanma Süreci

Prof. Dr. Nursan ÇINAR
Arş. Gör. Dilek KÖSE

Bağlanma Kavramı

Anne bebek arasında ilişkinin önemi üzerinde duran Bowlby (1982) bağlanmayı iki kişi arasındaki güçlü bir bağ olarak tanımlamıştır. Bağlanma teorisi, anneye veya rahatlatıcı bir başka figüre bağlanmanın çocuğun yaşamını sürdürmesinde önemli bir işleve sahip olduğunu savunmaktadır. Bu teori, annenin bebeğe bağlanması ve bebeğe gösterdiği tepki ve davranışlarının bebek tarafından nasıl yorumlandığı üzerine odaklanmaktadır (Bowlby, 1982).

Bebeğin dış dünya ile ilişkilerinin kurulmasında ve psikolojik gelişiminin sağlanmasında temel süreçlerden biri olarak kabul edilen (Çınar ve Öztürk, 2014). bağlanma, insanın gelişim süreci içerisinde önemli bir kavramdır (Güleç ve Kavak, 2013). Ebeveynler ve bebek arasında güvenli bağlanma sağlanmazsa, çocuk büyüdükçe fiziksel, zihinsel, emosyonel, sosyal ve dil gelişimi açısından yetersizlik yaşayabilir (Güleç ve Kavak, 2013; Kavlak ve Şirin, 2007).

Doğum Öncesinde Bağlanma

Rubin, yenidoğan ile anne arasındaki bağın prenatal sürecin sonucunda gelişen bir davranış olduğunu tespit etmiştir (Rubin, 1976). Son yıllarda yapılan çalışmalarda da anne ile bebek arasındaki ilk bağlanma ilişkisinin doğum öncesinde kurulduğu ileri sürülmektedir ve tartışılmaktadır.

Doğum öncesi /Prenatal bağlanma ebeveynler ile doğmamış çocukları arasında gelişen duygusal bir bağlıdır (Duyan ve ark., 2013). Anne-babanın fetüse karşı duyguları, algıları ve davranışları olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2013; Belliene ve ark., 2007). Prenatal bağlanma hem anneyi hem de babayı içermektedir (Pisoni ve ark., 2014a). Bir bebeğe sahip olma hayalinin kurulması ve buna karar verme süreci ile başlayan gebelik, doğum ve doğum sonu (postpartum) dönem-

lerinde aşamalar halinde gelişen bağlanma, çocukların yaşamlarında fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan yeterliliklerini etkileyen önemli bir belirleyicidir (Soysal ve ark., 2005; Evcili ve ark., 2014; Yılmaz, 2013). Bu nedenle ebeveyn ve bebek arasındaki duygusal bağın erken ve sağlıklı kurulması ve sürdürülmesi büyük önem taşımaktadır (Soysal ve ark., 2005; Evcili ve ark., 2014). Üstünöz ve arkadaşlarının çalışmasında gebe kadınların maternal- fetüs bağlanmasının eşlerinden daha fazla olduğu bulunmuştur. Bu bağ antenatal dönemde anne-fetüs arasında daha yoğun kurulmakla birlikte baba- fetüs bağlanması da bu dönemde gerçekleşmektedir.

Anne- Fetüs Bağlanması

Cranley'e (1981) göre gebelikte anne- fetüs bağlanması, annenin doğmamış bebeğine davranışları yoluyla bağlanarak yakın ilişki kurma eğilimleri ve etkileşimleri, Condon'a (1997) göre gebe kadın ve doğmamış çocuğu arasında normal olarak gelişen bir bağ veya bağlılık, Muller'e (1993) göre ise anne ve doğmamış bebek arasında gelişen yegane, eşsiz bir ilişkidir. Prenatal bağlanma, annelik kimliğinin oluşmasında gerekli bir öge olup, annelik rolüne adaptasyon sürecinde önemli rol oynamaktadır (Pisoni ve ark., 2014a). Anne rolü edinme kuramında Ramona T. Mercer, annelik kimliğinin kazanılmasında ilk aşamanın fetüse bağlılık ve doğuma hazırlık süreci olan gebelik dönemi olduğunu belirtmiştir (Mercer, 2004).

Gebelikte anne fetüs bağlanmasının oluşmasında annenin fetüsü kendisinden farklılaştırarak bir birey olarak algılaması, fetüs ile etkileşime girmesi, fetüsün özelliklerini yorumlaması ve kendini adamasının önemli olduğu vurgulanmıştır (Yılmaz, 2013). Prenatal bağlanma düzeyi yüksek olan gebelerin fetüsün özelliklerini daha kolay anladığı belirtilmektedir (Pisoni ve ark., 2014a). Anne adayının bebeğin hayalini kurarak

KAYNAKLAR

- Abası E, Tafazzoli M, Esmaly H, Hasanabadı H: The effect of maternal-fetal attachment education on maternal mental health. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 43, 815-820, 2013.
- Ahern NR, Ruland JP: Maternal- fetal attachment in African- American and Hispanic- American women. *The Journal of Perinatal Education*, 12; 27-35, 2003.
- Ahn HY, Lee J, Shin HJ: Kangaroo care on premature infant growth and maternal attachment and post-partum depression in South Korea. *J Trop Pediatr*, 56(5); 342-344. 2010.
- Akbarzade, M, Setodeh S, Sharif F, Zare N: The effect of fathers' training regarding attachment skills on maternal-fetal attachments among primigravida women: A randomized controlled trial. *IJCBNM*, 2(4); 259-267, 2014.
- Alan H, Ege E: The influence of social support on maternal-infant attachment in Turkish society, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 16(4); 234-240, 2013.
- Alhusen JL: A literature update on maternal-fetal attachment. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs*, 37(3), 315-328, 2008.
- Alhusen JL, Hayat MJ, Gross D: A longitudinal study of maternal attachment and infant development outcomes. *Arch Women Ment Health*, 16(6); 521-529, 2013.
- Astaraki L, Jamshidimanesh M, Moghadam ZB, Haghani H: Paternal-fetal attachment behaviors and associated factors. *Mazandaran Univ Med Sci*, 24(117); 173-183, 2014.
- Bowlby J: Attachment and loss. Volume I: Attachment. 2nd ed. New York: Basic Books Inc; 1982.
- Belliemi CV, Ceccarelli D, Rossi F, Buonocore G, Maffei M, Perrone S, et al. : Is prenatal bonding enhanced by prenatal education courses? *Minerva Ginecol*, 59(2); 125-129, 2007.
- Bigelow AE, Power M, Gillis DE, Peters JM, Alex M: Breastfeeding, skin-to-skin contact, and mother-infant interactions over infants' first three months. *Infant Mental Health Journal*, 35(1); 51-62, 2014.
- Can G: Anne- yenidoğan bağının önemi. Ekşi A. Ed. Ben hasta değilim- Çocuk sağlığı ve hastalıklarının psikososyal yönü. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi; 2010, s.1-5.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC) Breastfeeding, <http://www.cdc.gov/breastfeeding/promotion/mothers.htm>, Erişim tarihi: 01 Mart 2014.
- Chang S, Park S, Chung C: Effect of Taeyo-focused prenatal education on maternal-fetal attachment and self-efficacy related to childbirth. *Taehan Kanho Hakhoe Chi*, 34(8); 1409-1415, 2004. .
- Chea HJ, Kim S: Effects of maternal role practice education on becoming a mother. *Korean J Women Health Nurs*, 17(1); 52-63. 2011.
- Chiou ST, Chen LC, Yeh H, Wu SR, Chien LY: Early skin-to-skin contact, rooming-in, and breastfeeding: a comparison of the 2004 and 2011 National Surveys in Taiwan. *Birth*, 41(1); 33-38, 2014.
- Cınar N, Sozeri C, Dede C, Cevahir R: Anne ve bebeğin aynı odada uyumasının emzirmeye etkisi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2010. Sempozyum Özel Sayısı.
- Cınar N, Kose D, Altınkaynak S: Emzirme yeterliliğinin maternal bağlanma ve sosyal destek ile ilişkisi. 34. Pediatri Günleri ve 13. Pediatri Hemşireliği Günleri Özet Kitabı, İstanbul, 3-6 Nisan 2012.
- Cranley M: Development of a tool for the measurement of maternal attachment during pregnancy. *Nurs Res*, 30; 281-284, 1981.
- Condon JT: The assessment of antenatal emotional attachment: Development of a questionnaire instrument. *British Journal of Medical Psychology*, 66; 167-183, 1993.
- Condon JT, Corkindale C: The correlates of antenatal attachment in pregnant women. *Br J Med Psychol*, 70(4); 359-371, 1997.
- Condon JT, Corkindale CY, Boyce P: Assessment of postnatal paternal-infant attachment: development of a questionnaire instrument. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 26(3); 195-210, 2008.
- Condon J, Corkindale C, Boyce P, Gamble E: A longitudinal study of father-to-infant attachment: antecedents and correlates. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 31(1); 15-30, 2013.
- Çınar İÖ, Öztürk A: The effect of planned baby care education given to primiparous mothers on maternal attachment and self-confidence levels. *Health Care for Women International*, 35; 320-333, 2014.
- Duyan V, Kapisız SG, Yakut H: Doğum öncesi bağlanma envanteri'nin bir grup gebe üzerinde Türkçeye uyarlama çalışması. *The Journal of Gynecology - Obstetrics and Neonatology*, 10(39); 1609-1614, 2013.
- Duyan V, Kapisız SG, Yakut H: Doğum öncesi bağlanma envanteri'nin bir grup gebe üzerinde Türkçeye uyarlama çalışması. *The Journal of Gynecology - Obstetrics and Neonatology*, 10(39); 1609-1614, 2013.
- Diniz E, Volling BL, Koller SH: Social support moderates association between depression and maternal-fetal attachment among pregnant Brazilian adolescents. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 32(4); 400-411, 2014.
- Figueiredo B, Costa R, Pacheco A, Pais A: Mother to-infant emotional involvement at birth. *Maternal & Child Health Journal*, 13(4); 539-49, 2009.
- Galbally M, Lewis AJ, van IJzendoorn M, Permezel M: The role of oxytocin in mother-infant relations: A systematic review of human studies. *Harv Rev Psychiatry*, 19(1); 1-14, 2011.
- Gathwala G, Singh B, Balhara B: KMC facilitates mother baby attachment in low birth weight infants. *Indian J Pediatrics*, 75(1); 43-47, 2008.

31. Gölbaşı Z, Uçar T, Tugut N: Validity and reliability of the Turkish version of the Maternal Antenatal Attachment Scale. *Japan Journal of Nursing Science*, 1-8, 2014.
32. Guex MF, Borghini A, Pierrehumbert B, Ansermet F, Nix CM: Prematurity, maternal posttraumatic stress and consequences on the mother–infant relationship. *Early Human Development*, 87;21–26, 2011.
33. Güleşen A, Yıldız D: Erken postpartum dönemde anne bebek bağlanmasının kanıta dayalı uygulamalar ile incelenmesi. *TAF Prev Med Bull*, 12(2); 177 -182, 2013.
34. Güleç D, Kavlak O: Baba- bebek bağlanma ölçeği'nin Türk toplumunda geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(2); 170-181, 2013.
35. Gürol A, Polat S: The Effects of baby massage on attachment between mother and their infants. *Asian Nurs Res (Korean Soc Nurs Sci)*, 6(1); 35-41. 2012.
36. Hergüner S, Çicek E, Annagur A, Herguner A, Ors R: Association of delivery type with postpartum depression, perceived social support and maternal attachment. *The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 27 (1); 15-20, 2014.
37. Himani BK, Kumar P: Effect of initiation of breastfeeding within one hour of the delivery on “maternal- infant bonding. *Nursing and Midwifery Research Journal*, 7(3); 99-109, 2011
38. İşler A: Prematüre bebeklerde anne-bebek ilişkisinin başlatılmasında yenidoğan hemşirelerinin rolü. *Perinatoloji Dergisi*, 15 (1); 1-6, 2007.
39. Kavlak O, Şirin A: Anne ve babaya ait bağlanma ve hemşirenin rolü. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 23(2); 183-194, 2007.
40. Kavlak O,Şirin A: Maternal Bağlanma Ölçeği'nin Türk toplumuna uyarlanması. *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1); 187-202, 2009.
41. Köse D, Çınar N, Altınkaynak S: Yenidoğanın anne ve baba ile bağlanma süreci. *STED*, 22(6); 239-245.
42. Kuo PC, Chu NL, Chen YC, Su TJ, Chen CH: Comparison of symptomatology in Taiwanese women pregnant with and without assisted reproductive technology. *Research in Nursing & Health*, 31(3); 208- 216, 2008
43. Kuo PC, Bowers B, Chen YC, Chen CH, Tzeng YL, Lee MS: Maternal–foetal attachment during early pregnancy in Taiwanese women pregnant by in vitro fertilization. *Journal of Advanced Nursing*, 69(11); 2502– 2513, 2013.
44. Kyung KM, Sook BK: Relationship of prenatal stress and depression to maternal-fetal attachment and fetal growth. *J Korean Acad Nurs*, 41(2); 276-283, 2011.
45. Lai YL, Hung CH, Stocker J, Chan TF, Liu Y: Postpartum fatigue, baby-care activities, and maternal–infant attachment of vaginal and cesarean births following rooming-in. *Applied Nursing Research*, 2014, <http://dx.doi.org/10.1016/j.apnr.2014.08.002>
46. Lindgren K: Relationships among maternal fetal attachment, prenatal depression and health practices in pregnancy. *Research in Nursing and Health*, 24; 203-217, 2001.
47. Meeks M, Hallsworth M, Yeo H. *Yenidoğan Hemşireliği*. Yurdakok M (ed);, 2. Baskı. Ankara: Rota Tıp Kitabevi; 2012.
48. Mercer RT: Becoming a mother versus maternal role attainment. *J Nurs Scholarsh*, 36(3); 226-232, 2004.
49. Moore ER, Anderson GC, Bergman N: Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, Issue 3. Art. No: CD003519, 2007.
50. Muller ME: Development of the prenatal attachment inventory. *West J Nurs Res*, 15(2); 199-215, 1993.
51. Muller ME: A questionnaire to measure mother- to- infant attachment, *J Nurs Meas*, 2(2);129-141, 1994.
52. Nishikawa M, Sakakibara H: Effect of nursing intervention program using abdominal palpation of Leopold's maneuvers on maternal-fetal attachment. *Reproductive Health*, 19;10-12, 2013.
53. Norouzi F, Keshavarz M, SeyedFatemi N, Montazeri A: The impact of kangaroo care and music on maternal state anxiety. *Complementary Therapies in Medicine*, 21; 468-472, 2013.
54. Özkan H, Kanbur A, Apay S, Kılıç M, Ağapınar S, Özorhan EY: Annelerin doğum sonu dönemde ebeveynlik davranışlarının değerlendirilmesi. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*, 47(3); 117-121, 2013.
55. Öztürk R, Saruhan A: 1-4 Aylık Prematüre bebeği hastanede tedavi gören annelerin depresyon ve maternal bağlanma ilişkisinin incelenmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 1;32-47, 2013.
56. Perry DF, Ettinger AK, Mendelson T, Le HN: Prenatal depression predicts postpartum maternal attachment in low-income Latina mothers with infants. *Infant Behav Dev*, 34(2); 339 350, 2011.
57. Pisoni C, Garofoli F, Tziella C, Orcesi S, Spinillo A, Politi P, et al: Risk and protective factors in maternal–fetal attachment development. *Early Human Development*, 90(2); 45–46, 2014a.
58. Pisoni C, Garofoli F, Baiardini I, Tziella C, Stronati M: The development of parents–infant relationship in high-risk pregnancies and preterm birth. *Journal of Pediatric and Neonatal Individualized Medicine*, 3 (2); 1-7, 2014b.
59. Righetti PL, Avanzo MD, Grigio M, Nicolini U: Maternal/ paternal antenatal attachment and fourth- dimensional ultrasound technique: a preliminary report. *British Journal of Psychology*, 96; 129-137, 2005.
60. Rubin R: Maternal tasks in pregnancy. *J Adv Nurs*, 1(5); 367-376, 1976.
61. Sapkota S, Kobayashi T, Takase M, Biostat M: Impact on perceived postnatal support, maternal anxiety and symptoms of depression in new mothers in Nepal when their husbands provide continuous support during labor. *Midwifery*, 29; 1264–1271,2013.
62. Scharfe E: Maternal attachment representations and initiation and duration pf breast feeding. *Journal of Human Lactation*, 28 (2); 218- 25, 2012.

63. Sohrabi S, Ahmadi Z, Mosayebi Z, HAghani H: Effect of infant massage by mothers on maternal attachment behaviour in infants hospitalized in neonatal care units. *Hayat*, 20(2); 59-68, 2014.
64. Soysal AŞ, Bodur Ş İŞeri E, Şenol S: Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8;88-99, 2005.
65. Sook C, Jung KG: Effects of fathers' duola touch during labor on the paternal attachment and role confidence to neonate and couple attachment. *Korean J Women Health Nurs*, 17(4);426-437, 2011.
66. Üstünöz A, Güvenç G, Akyüz A, Oflaz F: Comparison of maternal- and paternal-fetal attachment in Turkish couples. *Midwifery*, 26; 1-9, 2010.
67. Wilkonso RB, Schrel FB: Psychological health, maternal attachment and attachment style in breast- and formula-feeding mothers: a preliminary study. *Journal of Reproductive And Infant Psychology*, 24(1); 5-19, 2006.
68. Wolke D, Madzwamusel SE, Gutbrod T: Very preterm/very low birthweight infants attachment: infant and maternal characteristics, *Arch Dis Child Fetal Neonatal Ed*, F1-F6, 2013
69. World Health Organization, Skin to skin care, Accessed November 1, 2013, at <http://apps.who.int/rhl/newborn/gpcom/en/>.
70. Yarcheski A, Mahon NE, Yarcheski TJ, Hanks MM, Cannella BL: A meta-analytic study of predictors of maternal-fetal attachment. *International Journal of Nursing Studies*, 46; 708-715, 2009.
71. Yılmaz SD, Beji NK: Gebelerin stresle başa çıkma, depresyon ve prenatal bağlanma düzeyleri ve bunları etkileyen faktörler. *Genel Tıp Derg*, 20(3);99-108, 2010.
72. Yılmaz SD, Beji NK: Prenatal bağlanma envanterinin Türkçe'ye uyarlanması: Güvenirlilik ve geçerlilik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 16(2); 103-109, 2013.
73. Yılmaz SD: Prenatal anne - bebek bağlanması. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 10(3); 28-33, 2013.
74. Zelkowitz P, Gold J, Feeley N, Hayton B, Carter CS, Toggas Tulandi T, Abenhaim HA, et al: Psychosocial stress moderates the relationships between oxytocin, perinatal depression, and maternal behavior. *Hormones and Behavior*, 66; 351-360, 2014.